

Povídky Vladimíra Šrámka

Plzeňský rodák Vladimír Šrámek (1958) působí na Anesteziologicko-resuscitační klinice, společném pracovišti Lékařské fakulty Masarykovy univerzity a Fakultní nemocnice U svaté Anny. Vedle mnoha odborných lékařských prací napsal řadu básnických děl (mimo jiné *Jednohubky*, 2002; *Nevěsta puštěná ze řetězu*, 2003; *Divoký advent*, 2006; *Řeč chce syna*, 2008) a několik souborů cestopisných črt (například *Spanilé jízdy*, 1998), v nichž čtenáře zavádí do Rumunska či Bulharska, ale i do Peru. Mimoto v literární revui *Weles* publikoval krátké povídky, jež se staly základem svazku nazvaného *Skokem plavmo*: byl vydán společně Welesem a Masarykovou univerzitou v edici *Srdeční výdej*, a to s doslovem Miroslava Chocholatého a ilustracemi Davida Davida.

Obsahuje čtyřiatřicet hutných povídek, většinou spojených postavou lékaře Karla Bárty. Jejich dějištěm je tudíž nemocniční prostředí, leč odehrávají se i v různých hospodách, v Bártově brněnské domácnosti nebo na jeho jihočeské chalupě. Reflektují hrdinovo dlouhé manželství se ženou Vlastou, s níž se Bárta načas rozejde, ale stárí a podzim života v domově důchodců prožívá opět po jejím boku. V několika povídkách se objevuje jeho milenka Klára, zatímco jiné ženy – třeba zdravotní sestra Věra či servírka Blanka – vystupují jen v jedné povídce.

Jinde Bárta figuruje sám: pobývá na chalupě a v přírodě, při jedné jízdě autem zabije srnku. V dalších epizodách se nechává ostříhat dohola, vede opilecký dialog se sochou T. G. Masaryka, se synem Filipem putuje k prameni potoka nebo s ním hraje šachy. Dojde i na příhody z jeho dětství a studentských let. Leckteré povídky pojí motivy alkoholu a sexu, které jsou namnoze pojaty s humorem, ironií nebo s využitím překvapivých point. Vedle humorných příběhů (viz třeba vyprávění o vegetariánské zabijačce) jsou tu ovšem i vážné povídky s motivy smrti. Většina Šrámkových próz má realistickou povahu, ale některým z nich autor dává snový či imaginativní ráz, zatímco jiné povídky koncipuje s důrazem na bizarnost a grotesknost. Část svých textů ozvláštňuje kulturními, převážně antickými aluzemi, což podtrhuje i jejich názvy: Makropulos, Odysseus, Prométheus, Achilles. Jakkoli běží o povídky, jejich souhrn zobrazuje téměř celý Bártův život i jeho charakter, takže představuje jakousi synopsi románu. Ze žánrového hlediska lze tedy mluvit o díle *sui generis*, nebo o žánrovém polotvaru.

Problematické se jeví též pojetí času: některé povídky jsou situovány do naší doby, jiné do minulosti (například vyprávění o sametové revoluci v Plzni), případně se vyznačují jakýmsi bezčasím. Bárta je mužem středního věku i takřka nemohoucím starcem; zobrazení jeho stárí je věrohodné a působivé, onen časový posun je však příliš velký.

Miroslav Chocholatý ve zmíněném doslovu právem píše, že Šrámkovy povídky nejsou pouhými příhodami, ale že v nich autor zápasí se životní prázdnotou, samotou a hodnotovým vakuem, přičemž invenčně pracuje s motivy. Jde mu o mezilidské vztahy, jakož i o úniky z nudné, ubíjející každodennosti, byť předkládá jen řešení povýtce mužská.

Ještě je třeba říci, že součástí knihy *Skokem plavmo* jsou medailonky Vladimíra Šrámka a Davida Davida, které mohly být delší, konkrétnější a vážnější (čtème-li, že se Šrámek „během pracovní doby věnuje básnické tvorbě“, můžeme se pousmát, ale raději bychom si přečetli charakteristiku této tvorby). A Davidovy ilustrace? Nejsou popisné ani líbivé, nýbrž představují svébytný celek groteskní ražby, vedoucí s autorovými texty jiskřivý dialog.

JIŘÍ POLÁČEK

Vladimír Šrámek: *Skokem plavmo*. Brno: Weles – Masarykova univerzita, 2010. 152 s.